

„Soča“ izhaja vsak petek in velja po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 1.10
Pol leta 2.20
Četrt leta 1.10

Pri oznanitih in tako tudi pri „poslanikah“ se plačuje za navadno tristo.

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „
Za večje črke po prostoru

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 8 kr. v tobakarnicah v gospodski ulici blizu „treh kron“, na starem trgu in v nanski ulici ter v Trstu, via Casanova, 3.

Do, ki naj se blagovoljno pošilja uredništvu „Soča“ v Gorici Via Mercato 12. I., naročnina pa opravištvu „Soča“, Via della Croce št. 4. II.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalecem in drugim nepremožnim se naročnina znižuje, ako se oglase pri opravištvu.

Državna obrtna šola v Trstu.

Razen ljudskih in srednjih šol stavile so se v zadnjih letih na državne stroške tudi mnoge strokovne, posebno obrtne šole. Kjer je obrtnija najbolj razvita, na Češkem, dobili so najprej in največ takih šol; kjer je obrt na nižji stopinji ali še le začenja, pridejo tudi obrtne šole pozneje na vrsto. V primorski deželi imeli smo do zdaj par čipkarskih šol na slovenskem Goriškem ter mizarsko in rezljarsko šolo v Mariboru na Furlanskem. Ker se v kratkem odpravi prosta luka tržaška, ki je bila Tržačanom v veliko korist, ker jim je pospeševala dobiček v kupčiji, začela je vlada na to skrbeti, da odškoduje Trst za škodo, ki mu dojde prvi trenotek po odpravi prosti luki. V to svrhu zazidalo se je že mnogo milijonov v tržaško luko, ki se je razširila, ter se še zazidajo v razna skladišča, tovarno in razne naprave, s katerimi hoče Avstrija pritisniti tržaške nezadovoljne na svoje matrne prsi. Znano je, da Tržačani vedno godrnjajo, da se jim slabo godi, in da država ne šteti milijonov, da bi enkrat zadovoljila to ljudstvo, kakor se je prejela desetletja vedno prizadevala, da bi zadovoljila prebivalce v Lombardiji in Benečiji. S kakim vpehom se je tam trudila, je sploh znano.

Ker bi mogla tržaška kupčija po odpravi proste luke kaj škodo trpeti, skrbi vlada že zdaj, da o pravem času pomore obrtniki, ki naj bi nekaj namestovale kupčije. V ta namen napravi se v Trstu državna obrtna šola, ki bo obsegala vsakovrstne stroke. Slovani smo pričakovali, da obrtna šola bo za vse Primorje in sploh za južne avstrijske dežele, ter smo se nadali, da bo tudi tako urejena, da bo ustrezala tem potrebam; ali močno smo se varali. Tržaško mestno starišinstvo in kupčijska zbornica ste izjavili, da bote podpirali šolo le pod tem pogojem, če bo šola le za Trst in za primorske Italijane, oziroma če bo italijanski jezik izključljivo poučni jezik v tej šoli. Menili smo, da visoka vlada bo popolnoma po svoje razpolagala z državnim denarjem in da se ne bo vezala na pogoje onih zastopov. Ali minister Gavč je našo nado popolno podrl, ko je na dotično vprašanje mestnega starišinstva brzojavno odgovoril, da izražena želja in pogoj bo stalno pravilo za novo šolo. Skoro se zdi vlad tega odgovora, da omenjeni pogoji v Trstu so bili stavljeni na vladni migljec, kakor se govori, da so bili storjeni tudi drugi sklepi tržaškega zastopa, o katerih se je letošajo zimo mnogo pisalo.

LISTEK.

Deset božjih zapovedij v pravljicah.

Spisal dr. Franc Oblak.

Bilo je vroče poletno jutro. Iz vseh gôr so vrel ljudje na Most, ali da bi si tam potrebnih reči nakupili, ali da bi obilnost svojih pridelkov prodali. Mladi ljudje šli so skrbno oblečeni na šentmavski sejem, da bi tam kaj videli, ali pa da bi jih drugi videli.

Pri Žančji na Mostu je že tedaj bila sloveča krčma, in po „veliki maši“ so vrel ljudje v ono gostilnico: moški s hlačami do kolena in belimi nogavicami, ki so jim „stebila“ pokrivala; stare in mlade žene v ondašnji skromni noši; nahšpana dekleta z „nageljmi“ na prsih, kakor žene pokrite z belimi „rutami“, ki so lepo poglajene in spravljene ležale čez teden v „banjku“, kjer so se navzele prijetnih dišav, katere so nametale v polne predale; fantje pa so stopali „korajno“ za dekleti, ki so se le bolj svojih mater držala, in sem ter tle nalašč popravili klobuke na svojih glavah, okrašene z mogočnimi „pušelci“ ali šopki.

V krčmi sami, ki je tedaj bila še priprosta in je imela nizke prostore, bila je tam zadi za kuhinjo prihranjena izba za bolj veljavne može. V to izbo

Gotovo je tedaj, da primorskim Italijanom se bo zidala velika obrtna šola v Trstu, katero bodo mogli obiskovati Slovenci le pod tem pogojem, da se prej naučijo dovolj italijanskega jezika. Državni poslanec Ivan Nabergoj z 52 tovariši stavi je do ministra Gavča interpelacijo, v kateri zahteva za Slovence slovenski poučni jezik; a prepričani nismo, da glas slovenskih poslancev seže do pravih ušes, ter da ne ostanejo Slovenci brez obrtne šole.

Kot razlog, da se primorski Slovenci pustijo brez obrtnega podluka navaja se to, da tržaška obrtna šola je le en kamenček iz velike obrtne palače, ki se s časom sezida za južne dežele, ako se spozna potreba in ako bodo dopuščale državne finance. To so besede dvornega svetovalca, ki tolaži s pogoji, ki se javljajo uresničijo v tem stoletju. Nam se zdi bolj odločiven drug razlog, katerega nismo slišali iz vladne mize, pač pa od vladnih in nevladnih moč, in ta je strah pred Slovenci in Jugoslovani. Vsi vemo, od katere strani je bil priporočen in podpiran kandidat za državni zbor, ki si je izbral kot gasil: „Jaz sovražim Slovence“ in ki je s pomočjo tega gasla tudi zmagal. Če tudi ima visoka vlada tiste razloge proti slovenski šoli, katere navaja; vendar primorski politiki vorižijo s šolo omenjeni strah ter bi radi Slovence potisnili na Kranjsko. Na Primorskem, naj si bo v Trstu, v Gorici ali v Počedi, jih nočejo imeti na višji stopinji ter nočejo o njih nič slišati. Visoka vlada ne more biti teh mialij; zato upamo, da se bo ozirala na interpelacijo g. Nabergoja in tovarišev. Ako pa visoka vlada meni, da smo na naši Avstriji nepotrební, naj nas poitalijanci; samo naj nas ne dela odgovorne za nasledke.

Solkanska slavnost,

katero smo naznanjali v zadnjih listih, vršila se je preteklo nedeljo 8. t. m. slovesno in dostojno med mnogobrojnimi deležniki. Tržaško delalsko društvo došlo je že zajutra s posebnim vlakom na goriško postajo, odkodar so se odpeljali v Solkan ter šli na Sv. Goro. Tržaški Sokol bil je že zajutra slovesno sprejet pred Solkanom; odbor italijanskega društva „Unione operaia“ bil je povsod z delalskim podpor-nim društvom. Tržaških gostov bilo je nad 500. Ob 1½ vrnili so se romarji s Sv. Gore, navdušeni lepega govora, ki so ga v cerkvi slišali, in vzvišene cerkvene slovesnosti, ki jim je segla do srca. Društ-

zahajali so najbolj duhovni in župani in drugi bolj spoštovani može. Pri kosilu bilo je polno imenovanih veljakov. Pilo se je mnogo in dobrega vina iz Soških bregov pri bližnjem ter rodovitnem Ročinju, iz Brd, in iz krasne Jpavske doline. Govorilo se je mnogo, vender se ni napivalo.

V to izbo prišel je po kosilu, ko je bilo že vso „židane“ volje, tudi stari Miklavž s Sela iz položil svoje citre na mizo tam zadi za vrati. Kadar je spoznal, da je primerno, začel je gosti, najprej okrogle kakor o „nebeški svatbi ali ohceti“, potem pa tudi peti pesmi o „Kralju Matijažu“ o „Lavdonu pri Belem gradu“, o „ljubici, ki gré z vojščakom na ptuje“, in druge ter je spremljal svoje petje s prej imenovanim, tedaj jako priljubljenim, glasbenim orodjem.

Za nekaj časa stopi v sobo tudi gospod fajmošter, ki je bil prišel iz Volč na Most veliko mašo služiti. (Volče so bile tedaj sedež župnika za Most; na Mostu je bil postavljen le nižji duhoven.) Z njim pride tudi fajmošter s St. Viške gore in drugi duhovni. Vsi zbrani može (ženske po tedanji navadi niso zahajale v to izbo veljakov) vstanejo in spoštljivo dajo župaiku in drugim gospodom prostor na prvih mestih za mizo. S tega mesta bilo je prav lepo viditi na mizo za vrati. Ko se volčanski g. župnik se spremstvom vsede, vsedejo se tudi drugi može in tedaj zagleda volčanski župnik pevca Miklavža.

„Dobro, Miklavž; ste tudi vi tukaj?“
„Pač, gospod!“ odvrne Miklavž.

voni zastavi pripeli so na Sv. Gori spominski trak. Pri stebrih v Solkanu sprejela sta romarje župan solkanski in predsednik čitalnišon, katerima se je prod-sodnik Viktor Dolenc prsrčno zahvalil.

Po trudopolni hoji dihal je obed, ki so gajimeli v Solkanu v raznih gostilnah, ker ona sama ni mogla ustroči tolikemu ljudstvu. Na Mozetičevem vrtu pod glavno cesto začeli so se zbirati popoldne tudi goriški in drugi gostje. Nekateri bili so navzoči že pri sprejemu; drugi so pozneje dohajali. Veselje se je razlagalo med navzočimi vrstami, ko je začel pesnik Simon Gregorčič med tržaške Slovence. Za slavnostno besedo bilo je odločeno pratorno dvorišče, na katerem so se vzdigal oder med zastavami, podobami in raznim kinčem. Ob svetogorakih stebrih in ob vhodu na Mozetičovo dvorišče, kakor tudi sploh po Solkanu videlo se je zelenje in razobeženo zastavo, ki so pričelo, da Solkan praznuje slovensen dan.

Ob 4½ je bila napovedana beseda. Med tem so se zbirali gostje, ki so trumoma dohajali z raznih strani. Zastopani so bili Kanalel po svojem kropkem povskem zboru, ki je voškrat prijetno zapel. Prišli so rodoljubi iz Čopovana, Grgarja, s Trnovoga, iz Sompasa, Sela, Černiš, iz Rifemberga, Dornberga, in Prvačine (z zastavo), St. Petra, St. Andreža, Mirna, iz Brd in posebno obilno iz Gorice. Udje podpornega društva, čitalničarji in drugi narodnjaki bili so zbrani v obilnem številu. Z navzočimi Solkanci, ki so se slavnosti udeležili, bilo je nad 2000 ljudi okolo Mozetičevih hiš in na cesti. Tako obilna udeležitev domačih in sosednjih ljudi je jako gniljiva in priča, kako probujen je slovenski rod ob Soči in na obalah jadranskega morja. S ponosom smemo kazati na Solkansko slavnost kot na dejanski dokaz, da naše ljudstvo se zaveda, da je ponosno na svojo narodnost ter da „nikdar več rob Slavan ne bo“.

Ob določenih uri začela je beseda, katero je spromljalo najprijetnejše, nekoliko oblačno vreme; a že prej zasvivala je včasih vojaška godba, ki je bila prišla v ta namen v Solkan. Predsednik čitalnišon Tomaž Jug pozdravi prav prsrčno in s toplimi besedami vso navzočo in doša društva posebe. Možki zbor zapoje „Solkansko“, nekako društveno pesem, zloženo Solkanski čitalnici po ranjem pesniku in skladatelji M. Vilharji. Slavnostni govor imel je č. g. Valentinčič Štefan, vikar na Trnovem, ki je že pred 20 leti sodeloval, ko se je čitalnica enovala. „Za vero, dom, cesarja“ bila je vsobine lepemu govoru, kateremu je zbrano občinstvo pogosto burno pritrjevalo. Siedil je prelep prizor, ko so solkanska in tr-

Na to prinese gospodinja krožnik poln domačih gubanic in častne kozarce za duhovne ter se izgovarja z malo postrežbo poudarjaje veliko čast, da fajmošter in drugi gospodje tudi danes niso pozabili Žanječeve hiše. Koj potem prinese sam gospodar tudi dovoljno število majolik samega črnega Ročinjca in se spodobno prikloni gospodom.

Vse je pri tem molčalo, le volčanski fajmošter, mal, vesel mož srednje starosti, nalije svoj kozarec vina, vstane, ga vzdigne in govori takole: „Danes je vesel dan! Zato gré najprej hvala Bogu. Veselega društva veselo obraze vidim tu; in kjer je nedolžno veselje, tam se z vsemi svetniki sam Bog veseli. Na povzdigo, razvitek in stalnost nedolžnega veselja napivam!“

Vsi navzoči, ki so bili vstali že tedaj, ko je bil župnik vzel kozarec v roke, so pri tem s kupicami trčili, in zlahtna kapljica je tekla po raztegnjenem miznem prtu.

„Dobro je, z nami se ne bodo mogli norčevati; vender je treba k vinu in gubanicam tudi domacih želodcev, in ker vidim tam zad za vrati tudi en želodec, bo treba še malo tistega.“

Pri teh besedah vsi pogledajo na Miklavževe citre in ko tudi fajmošter pevcu korajžo da, se on s celo dušo loti svojega dela. Miklavž je citral prav lepo, včasih je zraven pel, včasih pa le pel in je še le koncem petja kaj zacitral. Vsi so bili veseli. Kadar a je zapel „vandejska“, so vsom veselja oživele oči,

Četrta božja zapoved Vam ukazuje skrbeti za dušni in telesni blagor svojih otrok. Pozni rod se Vas bo sê spoštovanjem spominjal, ko bodo uživali sad Vašega truda in bodo obvarovani hudih nadlog, ki sedaj Vas tarejo. — Kako težko je železo, katero morate nositi, od Močilarja v Čepovanu čez Kobilico; kako trpite potem zopet ko z izdelanimi žrebli po strmih in dolgih poteh na nejnje hitite! Vso zimo pridno kujete od zore do mraka in še dalje; pa re- vam vender ne morete na vrh (v okom). Komaj Vam pride krajcar v roke, že ne veste, kateri dolg bi ž njim mašili. Dolg je skoro pri vsaki hiši. C. k. dav- karija Vam pošilja po večkrat na leto eksekutorja. Cerkve imate lepo, stolp zgradili ste jej res krasen, vikarijevo stanovanje je prostorno in ukusno zidano, pokopališče ste novo kupili in obzidali. Mnogo Vas je to stalo; in vzdrževanje poslopij odnese Vam še dalje vsako leto marsikak trdo zasluženi krajcar. Cer- kveniku, ker je oddaljen, povišali ste plačo in zdaj mislite zidati mu novo stanovanje pri cerkvi, kakor tudi, za božjo čast vneti, še dva nova altarja v čast svetima apost. Petru in Pavlu postaviti. Duhovnika morate vzdrževati, organista, tajnika, županijske stro- ške plačevati. Še v drugih rečeh ste radodarni, ome- nim le, da se je vpisalo letos v družbo sv. Mohora petdeset udov. In Vas je tako malo, le 658 duš, zaslužek pičel, poljskih in v. t. nih pridelkov se Vam niti ne sploča po takih poteh iznašati na prodaj; a sveta imate za dve veliki fari. Koliko sadnega drev-

ja, koliko gozdov bi lahko zaredili! Le cesto napravite in bote mesto žrebljev zlate in sreberne denarje kovali iz sadja in drv v Gorici, ali pa tudi drugje, in kar doma po zimi železnega skužete, vsak čas brez težave prodaste, ker zima, še tako huda, vam ravnih vožnjih cest nikdar ne bo mogla tako zapreti, kakor sedanje kozje poti. Če sem vam tu priporočeval nepotrebne in nekoristne reči, oglasite se; če pa sami spoznate resnico teh besedij, delajte po dobrem spoznanju — cesto ter redite sadno in gozdno drevje!

Iz Oreška, 8. maja. — Pol leta je že preteklo, odkar nas je zapustil r. g. Štefan Starman; pol leta že čaka osamela črda pastirja; morda preteče še pol leta, in še potem? Bog ve, kako bode? Kaj se pravi imeti dukovnika v svoji sredi, vedo oni najboljše, ki ga nimajo.

Tem bolj so nas razveselili č. gg. sobratje ranjcega, ki so se protikli četrti. 5. maja, zbrali od blizu in od daleč (n. pr. iz Dolenje Tribuše, iz Šebrelj), da bi imeli iz prijaznosti in ljubezni do ranjkega tudi tukaj — po njem sv. opravilo. Bil je prav 30. dan po njegovem pogrebu. Lepo je bilo videti po odpetem oficiji tri prijatelje ob enem sv. daritev opravljati: g. župnik Šebreljski pri glavnem altariji z asistenco, g. župnik Bukovski in g. provizor Ravenski pa pri stranskih. Eden gospodov opravljal je pa službo organistovo.

Milo se nam je storilo. Cerkev lepo ozaljšana, skoro vsa prenovljena; onega pa ni več med nami, ki je vse to s trudom in s težavo prekrbel. In ko smo molili v sredi maše „on očenaš“ za r. g. Štefana, videl si lahko v marsikaterem očesu solzico igrati. Nekaj pa nas tolaži; prepričani smo, da uživa tam gori plačilo pri Onem, za čegar čast se je na tem svetu toliko trudil. Sklenem: Bog daj njemu večni mir in pokoj, nam pa mnogo taci duhovnikov.

Se Serpenice, 4. maja. — Nedavno čital sem v tvojih predalih, draga „Soča“, da so se nekteri serpeniški občinarji z g. županom spili, po njihovo skavali, radi stojanskega sira. Tožili so občinarji župana radi to nerodnosti v občinskem računu že na deželni odbor, ki je njih pritožbo zavrnil. Sicer so občinarji le kratko navezani, drugače bi ne bili šli tožiti župana. Ko jih je župan vprašal pri sebi, naj se oglase, ako ve kateri kaj nerednega pri občinskih stvarih, so vsi molčali in podpisali, da ne vedo ničesar. Ker nis, mogli vročerkveži pri dež. odboru nič opraviti, hoteli so si svojo „sveto jezo“ s tem ohladiti, da so omočili v te, draga „Soča“, svojega župana, češ, svet bode vendar le vedel, da je nepošten! — Mislim pa, da jim preide velika vročina, ko bodo sedeli vsak 2 dni (eden celo 3) na hladnem. Župan se namreč ni brigal za njih govoričenje, ampak pozval jih je 2. maja k sodnji v Bolc, kjer so bili postavno kaznovani.

Povedal bi lahko še marsikaj o g. črniteljih, a raje molčim; to pa sem povedal resnici na ljubo. Iz tega lahko sprevidite, dragi čitatelji, kako radi bi nekateri serpeniški občinarji svojega župana osramotili, ali pošten mož se ne dá osramotiti. Vse to pričkanje pa izvira le iz nevošljivosti: nekteri onih občinarjev zavidajo županu, ker mu gre bolje kot njim. Ako bi pa pomislili, da sovraštvo njim in tudi občini škoduje, gotovo bi se sprijaznili.

Resnicoljub.

Pod Čavnom, dne 9. maja 1887. — Zares čudne poti hodimo dandanes. Eden vleče tje, drugi pelje sem, tretji potika gor, četrti paha dol i. t. d. Ne vem, ali smo res tako pozabljeni, ali pa imamo tako kratek spomin: ali ena teh je gotovo.

Naše županstvo ima dobro voljo, kar je hvale vredno; sklenilo je, da ne dovoli več javnih plesov. — Ali — ali — hm! neki občinski odbornik, ki je ob enem podžupan v nekej katastralne občini v naši županiji, je že pozabil na to. No, mi dobro vemo, da to je nasprotovanje, ki dela „večne sitnosti“ in sovraštvo. Ja, ja, naj bo; kaj mu čemo? mu ne vem kaj reči. On ni pozabil dopisa v 19. št. „Edinosti“, pa drugo je zabil. — In kadar je kateri prepričan, kdo je kriv? Jaz ne, ti ne, on ne, a kdor je — čujte — tisti je v kotu, ne vé. — To je pa že preveč od sile tega veljaka. — No, pa saj ne bode, kakor je bilo od začetka in kakor je zdaj, tudi na vekomaj. — Sicer smo odkritosrčni in radi povemo, kar vemo; vendar radi ne plešemo, da bi nam kdo drugi godel; rajši jo zakrožimo po svoje. — Pa molčimo o tem. Rajši upajmo, da sl. starešinstvo ne odstopi od svojega sklepa ter da kaj takega ne dovoli. Pa še nekaj upajmo: da se sl. občinsko starešinstvo ozre po sosednjih občinah, kakor so Šempas, Kamnje Rifenberg in druge; kakšen mir in red imajo! Zakaj bi ne bilo tudi pri nas tako, ker bi lahko bilo? — Te občine naj bi se vzele v izgled pa bo konec besedij.

M.

Politični razgled.

V gosposke zbornici na Dunaji prišel je vendarle na vrsto in v obravnavo Schmerlingov predlog, kateri je imel dokazati, da je Pražakov odlok v zadevi višje sodnije na Češem protizakonit. Iz odseka došli so v zbornico trije predlogi: prvi Schmerlingov, katerega smo gori navedli, potem Conradov, da ona naredba ministroma sicer ni proti zakonu, a da ministerstvo ne sme hoditi to pot, ker je notranji uradni jezik vendarle nemški in torej naj ostane nemški, in slednjič predlog, da ni minister s tem odlokom nikako proti nobeni postavi grešil. V odsekih je bil sprejet z večino predlog bivšega ministra Conrada, a v zbornici pa z veliko večino zadnji predlog in sicer z 72 proti 47 glasom. Gospod Schmerling je torej dobro propal, kajti za njegov predlog je le malo udov gosposke zbornice glasovalo.

V zbornici poslancev razpravljala se je na dalje razprava o proračunu za l. 1887. Vojnega ministra oddelek sprejel se je po odsekovem načrtu nespremenjen, proti zahtevam tega oddelka ni bilo od nobene strani ugovora, le nekatere želje so se izrazile glede oddaje del različnim skupinam in podjetnikom. Tem bolj živahna pa je bila razprava o proračunu za oddelek naučnega ministerstva. Prvi govoril je v tem oddelku šulferajnov predsednik Weitlof, ki je tožil, kaka krivica se godi Nemcem na šolskem polji; iztaknil je celo v „Ljubljanskem Zvonu“ par vrstic, ki mu niso ugajale, ter svetu kazal, kake grozodejnosti Slovenci počenjajo. Naučni minister mu je takoj odgovoril ter odločno zavračal njegovo trditev, da se ne goji avstrijski duh po naših srednjih šolah. Minister je poudarjal, da dokler bode on na stolu naučnega ministra, bode že skrbel, da se ne urini protiaustrijski duh v srednje šole. Za njim govoril je poslanec Šuklje, ki se deloma strinja z ministrom v tem, kar namerava ukreniti glede preustrojenja gimnazij, toda ne odobrava previsoke šolnine, katero je upeljal sedanji minister. Gospod poslanec se nadja, da bode naučni minister vendar enkrat izpolnil že itak skromne zahteve slov. naroda ter se čudi, da je ministerstvo odločilo, da ima biti na novi obrtniški šoli v Trstu izključljivi poučni jezik italijanski. To je proti državnemu interesu, kajti edina zanesljiva straža na Adriji in Soči so Slovenci. Govorilo je še mnogo drugih poslancev v tej zadevi, toda za nas so ti govori manj važni, omeniti moramo pa, da je žid tržaški Luzzatto tožil Slovence, da vedno obrekujejo tržaške in druge Italijane, češ da ti so isto tako dobri Avstrijci kakor drugi avstrijski narodi. Radovedni smo, ne bode ga li tožil kak list radi žaljenja časti.

Nasproti poslancu Šukljeju je minister rekel, da mu je hvaležen v tem, kar je v zadevi gimnazijski povedal, zagovarjal je šolnino in tržaško obrtniško šolo, za katero so le Italijani večje vsote žrtvovali, zato mora biti učni jezik italijanski, dočim hoče skrbeti, da se bodo mladenči slovenske narodnosti poučevali v materinem jeziku.

Izvrstno risal je žalostne razmere slovenskih šol na Koroškem, Štajerskem in Primorskem poslanec Klun ter po uro trajajočem govoru stavil resolucijo, naj bi se upeljal vendar enkrat na vseh slovenskih ljudskih šolah — posebno na Koroškem — slovenski učni jezik, naj bi se prestrojili učiteljišči v Ljubljani in v Mariboru ter naj bi se enkrat že oziralo na slov. srednje šole.

Po končani razpravi o visokih šolah, sprejel se je nasvet odsekov o naučnega ministra proračunu s to spremembo, da se mu je tudi dovolilo 5000 gld. za še enega sekcijekega načelnika, katero vsoto mu je bil odsek prečrtal.

Z Dunaja bi imeli še poročati, da nagajajo profesorju Massenu dunajski študentje na vseučilišču, ker se je izrazil v gosposki zbornici, da je Nemec a ne tak, ki bi drugim narodom kratil njihove pravice. Massen je pa tudi dober Avstrijec in katoličan, zato je dunajskim židovskim profesorjem in dijakom tru v peti. Na vse-

učilišči je nad 600 židov dijakov, ti pa delajo take škandale, dočim so drugi tihi. Žid hoče povsod gospodovati in kdor mu ni prav, tega preganja brezozirno, židovsko.

Na polji zunanje politike je v najlepšem razcvitanju pravda med uradnimi nemškimi in avstrijskimi listi, ki so si v laseh zaradi Bosne in Hercegovine. Nemški listi pravijo, da Nemčija ni podpirala avstrijske politike v tej zadevi, temuč da se je Avstrija z Rusijo brez nje vedela — v tej zadevi pobotala. Temu ugovarjajo naši in ogerski listi, ker se čuti grof Andrassy žaljen po takih izjavah. Inače ni na tem polji zanesljivih in zanimivih vesti.

Domače in razne vesti.

Za Erjavčev spomenik in ustanovo bilo je do zdaj razkazanih 2383 gl. 34 $\frac{1}{2}$ kr. Dalje so darovali: Rokodelsko bralno društvo v Tolminu 6 gl. 50 kr.; Franc Leban, vikar v Ravnicah, 2 gl.; Martin Poč, župnik v Šturjah, 2 gl.; Simon Kos, vikar na Srednjem, 1 gl. 10 kr.; tri čestilke Erjavčeve v Ljubljani 3 gl.; Miha Pakič, trgovec v Ljubljani, 1 gl.; dr. Nikolaj Tonkli v Gorici 5 gl.; Vilhelmina Franko, učiteljica v Ljubljani, 2 gl.; Štefan Valentinčič, vikar na Ternovem, 2 gl.; čitalnica v Podmeleci 8 gl. 50 kr. (in sicer so dali: Miha Prih, župnik v pokoji, 1 gl.; Josip Škočir, župnik, 3 gl.; Ivan Krajnik 50 kr.; Božič Štefan 60 kr.; Luka Brelih 50 kr.; Miha Golja 40 kr.; Martin Golja 10 kr.; Šilo Golja 20 kr.; Josip Muravec 20 kr.; Anton Berlot, kaplan, 2 gl.); Bralno društvo v Štebrih 14 gld. (katero so dali: Ivan Kofol, posestnik v Ravneh, 2 gl.; Cene Lapajne 2 gl.; Jožef Primšar, kurat v Jagračah, 1 gl.; Andrej Tayš, posestnik na Reki, 1 gl.; Andrej Reje, župan v Šebreljah, 1 gl.; Jožef Klemencič, posestnik v Šebreljah, 1 gl.; A. H. 2 gl.; P. H. 1 gl.; gospod Čopovanski po pošti 1 gl.); iz Nabrežine došlo je 6 gl. (katero so dali: Janoz Marušič, vikar, 1 gl.; Janez Caharija, župan, 50 kr.; Franc Nemec, gostilničar, 1 gl.; And. Stupica 40 kr.; Ferd. Perlic, finančni nadglednik, 20 kr.; And. Casner, fin. voditelj, 1 gl.; At. Grbec, krojač, 40 kr.; Fr. Blažon, železn. uradnik, 50 kr. F. T. 1 gl.); novih darov 53 gl. 10 kr.; vseh doneskov do 12. maja t. l. dobil je goriški odbor 2436 gl. 44 $\frac{1}{2}$ kr.

Radodarni doneski za otroški vrt in deklško šolo: Anton vitez Klodič v Trstu 60 kr.; Golja Jožef, vikar na Kannem, 2 gl.; domoljub v R. mesto poštinih stroškov 1 gl. 50 kr.; nekateri goriški rodoljubi 30 kr.; dr. Nikolaj Tonkli v Gorici 10 gl.; — za študentovsko kuhinjo: dr. Nikolaj Topkli 5 gl.; prof. J. Jenko 3 gl.; katehet: Župan v Škofji Loki 3 gl. Hvala vsem!

Njegova vzvišenost gospod Sisini baron Pretis, cesarski namestnik v Trstu in v Primorju, zdaj v Gorici, pohodil je, kakor javlja goriški vladni list „Corriere“, v ponedeljek 9. maja bolnišnico in blaznico usmiljenih bratov v Gorici, spromljan po dvernem svetovalci Francu baronu Rechbachu, ki vodi okrajno glavarstvo za okolico goriško. Liberalni „Corriere“, ki dobiva, kakor omenja „L'Eco del Littorale“ v številki z dne 11. maja, redna poročila o tem, ker se godi v zavodih č. usmiljenih bratov, pripoveduje, da č. g. prior in nadzdravnik, spremljan po gg. bolnišničnih zdravnikih in č. bratih, je pričakoval visoka dostojanstvenika pri lišnih vratih ter vodil ja po vseh prostorih. Po istem viru izrazila je Njegova vzvišenost svojo zadovoljnost z vsem, kar je bilo videti, ter je osrčevala č. g. priorja in nadzdravnika, naj vztraja v svojem trudopolnem delu. Njegova vzvišenost stanuje v palači svojega tasta viteza Boeckmanna na Dunajski cesti (Via Dreossi, št. 6.), v nekdanjem gradu grofov Turnov, kjer sprejema pohode.

Visoka gosta imeli smo zadnje dni v Gorici. V soboto zajutra prišel je iz Rima graški škof Zwerger, ki se je pomudil v Gorici le nekaj ur ter je odšel dalje. V ponedeljek ob 9. uri došel je kardinal Vannutelli na poti z Dunaja v Rim ter je ostal v Gorici do večera. Pri prihodu in odhodu poklonila so se mu dostojanstva na kolodvoru. Obiskal je Kostanjevico, prvostolno cerkev in cesarskega namestnika barona Pretisa. V nadškofjski palači sprejemal je okolo poludneva poklone raznih društev in dostojanstev. Ob 2 popoldne bil je tam slavnosten obed, katerega se je udeležilo 20 oseb. Vojaška in mestna godba ste med tem svirali na dvorišču. Kardinal je srednjih let, krepke postave in jako prijazen.

Mestne volitve vršijo se letos precej mirno. V tretjem razredu sta bila voljena Ernest Bozzini in Miha Furlani, znani osebi. V prvem razredu bo kandidoval izstopivši dr. Herman Perco; v drugem imejo za tri mesta štir kandidata, ki so: Fr. g. Coronini, Lujž Marizza, Jakob Cristofolotti in dr. Vinci odvornik. Eden teh

V morske kopeli v Gradeži (Grado) sprejme dotični odbor tudi letos 40 ubogih škrofuloznih otrok iz Gorice in z Goriškega brezplačno. Roditelji ali varuhi, ki bi radi dosegli brezplačno mesto svojim od 6 do 14 let stariim otrokom, naj uložijo prošnje, pisane na imenovani odbor, pri svojem c. k. okrajnem glavarstvu, v Gorici pa pri mestnem magistratu, v času od 15. maja do 10. junija. Prošnji naj se priloži zdravniško spričevalo, da je otrok bolan pa ozdravljiv, spričevalo o stavljenih kozah ter ubožni in rojstni list.

Goriški vladni list, kateremu dohajajo redna poročila od raznih javnih in zasebnih skupščin, poroča, da profesorja Josip Culot na c. k. gimnaziji in Anton Plohl na c. k. realki sta povzdignena v osmi dijetni ali službeni razred, ter čestita posebno prvemu, češ da s tem so priznane vzlasti njegove zasluge na učiteljskem in nadzorniškem polji. Drugače poudarja ta list najrajši zasluge za „mestno narodnost“ ter presoja je dogodka z njenega stališča; zato je čudno, da je pri tej priliki opustil svoje navadne opazke. Pa ne, da bi „mestna narodnost“ pešala?

Istrski Hrvati dobro napredujejo v narodnem in gospodarskem oziru. Duševna probujenost in nečlovečnost njihovih tlačiteljev kazali ste jim pot do svobode ter osrčevali jih v političnih borbah pri raznih volitvah, ki se ne dajo primerjati z volitvami in borbami v drugih krajih. Po dobljenih zmagah skušajo domačini utrditi si tla pod svojimi nogami, da se jim ne izpodmaknejo, kakor v prejšnjih časih. V to svrhu zidal se bo med drugim v Opatiji, kjer je začelo novo podnebno zdravilišče, „Narodni dom“, za kateri je sama občina podpisala 4000 glč. Začetek je sicer skromen, a delavnemu in vztrajnemu velja pravilo, da „iz malega raste veliko“.

Podpisani odbor šteje si v ljubo dolžnost tem potom prav srčno zahvaliti se vsem onim, ki so za slavnost naše Čitalnice kaj žrtovali, pri njej sodelovali, in vsem bodi si društvom ali zasebnikom, ki so se slavnosti udeležili. — Posebno se zahvaljuje častitim gospicam in dekletom solkanskim in gospicam tržaškim za podaritev krasnih trakov naši čitalnični zastavi. — Enako bodi presrečna hvala izrečena gosp. Župljaninu za lep sonet v spomin dvajsetletnice.

Solkan, 11. maja 1887.

Solkan, 11. maja 1887.

Odbor solkanske čitalnice.

dokazalo se nam je mnogo iskrenega sočutja. Zahvaljujemo se žalujoči ostali na dobrih srcih in kerščanski ljubezni vsem preblagim deležnikom, posebno gospodem vodjam, profesorjem in učiteljem tukajšnjih šol, slavnim društvom, vrlim pevcem in vsem oam, ki so se dejansko spominjali velike naše nesreče. Bog, ki pozna presrečno hvalečnost našo, naj povrne stoterno vsem prijateljem, dobrotnikom in znancem!

V Gorici, 10. maja 1887.

Žalnojoči ostali.

Anton } brata,
Franc }
Amalija, sestra.

Stoji za pol leta gld. 2.30; za četrť leta gld. 1.15.

Št. 661.

v Gorici, 1. maja 1887.

Novo došli dolmiani najnovejšega kroja
od 8 do 50 gl. za gospé. Šaki za gospe od 4
do 15 gld.

K obilnemu obisku naše vilenice vabi oljudno:
Gospodarski svét v Divači.

Anton Mahnič,
posestnik v Kobdilji. P. Štanjel.

Naročila sprejemam v svoji pisarni v
kosarni na Travniku.

V TRSTU pri G. B. Rovis, v KORMINU pri A. Franzoni, v TOLMINU pri C. Palisca.

Prodajejo se v vseh glavnih lekarnicah na svetu; z naročbe in pošiljate pa edino v lekar-nici Cristofoletti v Gorici, v Trstu v lekarni C. Zanetti in G. B. Rovis in v lekarni Alla Ma-donna v Korminu.
Ena steklenica stane 30 novcev.